

ESPAI D'OPINIONS**Nº84**
Octubre 2011**Jordi López****Co-portaveu del Tercer Sector
Social Illes Balears****EL TERCER SECTOR DAVANT
EL REPTE DE LA COHESIÓ SOCIAL**

Vivim temps difícils per a la cohesió social. Efectivament, la crisi econòmica està suposant no només un increment de les situacions d'exclusió social de sectors cada vegada més amplis de la població, sinó també una retallada de la protecció social a causa de la reducció de la despesa per fer front als elevats dèficits públics.

A banda del fet que posar l'accent en la reducció de la protecció social suposa perjudicar a les persones en situació de més vulnerabilitat, mentre que els poders econòmics responsables de la situació en surten indemnes; aquestes retallades posen en perill la cohesió i en situen en risc de fractura social.

A dia d'avui, els retards en els pagaments de part de les administracions públiques i la manca de garantia de finançament dels serveis que es desenvolupen posen en risc la tasca del Tercer Sector Social, que es troba en un moment de dificultat extrema, amb diverses entitats amb processos de reducció de plantilla o fins i tot en risc de desaparició.

Aquesta situació suposa una amenaça per als serveis i prestacions bàsiques que les organitzacions no lucratives d'acció social de les Illes Balears presten als col·lectius en situació de més vulnerabilitat. Així, s'estima que les 86 organitzacions no lucratives de l'àmbit de l'exclusió social i la discapacitat agrupades en el Tercer Sector Social Illes Balears a través de vuit xarxes i/o federacions proporcionen atenció bàsica a prop de 60.000 persones, a més de donar feina a un col·lectiu d'unes 1.500 persones treballadores.

Tota aquesta tasca, construïda en les darreres dècades a partir de la concertació entre administracions públiques i societat civil, organitzada en entitats no lucratives d'acció social, es troba ara en un moment d'incertesa pel fet de no saber si podran continuar mantenint els serveis que presten, i fins i tot, si algunes entitats, de gran arrelament i amb molts anys de funcionament hauran de tancar les seves portes.

El Tercer Sector – base de l'estat del benestar- s'ha desenvolupat a les Illes Balears en els darrers trenta anys i es fonamenta en valors de responsabilitat social, solidaritat i consciència cívica. El Tercer Sector Social aporta un coneixement directe sobre les necessitats que afecten a determinats col·lectius, aporta les solucions i s'hi implica. Així en els darrer 30 anys, les organitzacions del sector han passat de la necessitat de fer front a un problema determinat pràcticament sense recursos a ser organitzacions consolidades, que proporcionen serveis d'alta qualitat i generen llocs de treball (per a professionals especialitzats i també per a usuaris amb polítiques d'inserció laboral).

És per això que ara més que mai s'ha de posar en valor la contribució del Tercer Sector Social a la construcció de cohesió social, una contribució en la qual el sector ha demostrat històricament la seva eficàcia i eficiència, contribuint amb les seves polítiques d'inclusió social a la generació d'estalvis per a les administracions en forma de reducció de polítiques passives, provocant un important retorn de recursos cap a les arques públiques a través de la massa salarial i activant recursos socials, com ara la tasca del voluntariat o tota l'experiència i saber fet acumulat.

A les Illes Balears, el Tercer Sector Social es va constituir com a xarxa de xarxes i federacions d'acció social el març de 2010; tot i que les entitats membres ja venien treballant en xarxa des del 2008. La seva missió és aglutinar, amb el consens més ample possible, les xarxes del tercer sector social de les Illes Balears per tal de millorar el benestar de les persones amb necessitats socials no cobertes, aconseguint el reconeixement dels sectors econòmics, de les administracions públiques i de la societat balear.

El Tercer Sector Social aglutina a entitats d'iniciativa privada, sense afany de lucre i que tenen com a objectiu la promoció de col·lectius de persones amb risc d'exclusió social o amb necessitats específiques. Així poden ser associacions, federacions, cooperatives d'iniciativa social, centres especials de treball, congregacions religioses, empreses d'inserció i fundacions.

Els programes i les actuacions d'aquestes entitats van dirigides a persones que estan en situació de vulnerabilitat dels següents col·lectius: persones majors, persones amb discapacitat, infància i família, joves, dones, immigrants, refugiats i asilats, persones amb malalties mentals, malalts crònics, persones amb conductes additives, reclusos i ex-reclusos, persones amb dificultats d'inserció sociolaboral, persones sense sostre i d'altres; així com la població en general, per tal de sensibilitzar i potenciar valors solidaris i crear espais d'inclusió social.

Per tot això, el sector reclama que s'estableixin prioritats a l'hora d'aplicar les retallades, a fi de no posar en risc la contribució del Tercer Sector Social a la construcció de cohesió i pau social.

ANNEX I – COMPOSICIÓ

El Tercer Sector Social Illes Balears està constituït per les següents xarxes i federacions:

COORDINADORA- Federació Balear de Persones amb Discapacitat

COORDINADORA és una federació d'àmbit autonòmic que té com a principal objectiu la normalització del dia a dia dels ciutadans i ciutadanes amb alguna discapacitat; per això realitza serveis dins l'àmbit associatiu, social, formatiu i laboral. Actualment està integrada per 32 associacions, a més de 4 entitats adherides.

EAPN- ILLES BALEARS. Xarxa per a la Inclusió Social.

EAPN-IB és una xarxa d'entitats sense afany de lucre, que té com objectiu combatre la pobresa i l'exclusió social de les Illes Balears.

És una organització democràtica, autònoma, participativa i sense ànim de lucre que agrupa a quasi 30 entitats de les illes. A més a més, estan associats amb L'EAPN (European Anti Poverty Network); una xarxa europea de lluita contra la pobresa i l'exclusió social que neix a Brussel·les l'any 1990 com a coalició independent d'ONGs. L'EAPN és un òrgan de consulta per part del Consell Europeu i és membre fundador de la Plataforma Europea d'ONG's per a l'acció social; constituïda per més de 25 xarxes nacionals i 22 organitzacions d'àmbit europeu.

EAPN- Illes Balears també forma part de L'EAPN- ES, la xarxa de l'Estat Espanyol que es creà el 2004 i la integren 15 xarxes de les diferents autonomies i 14 entitats estatals.

FEAPS Balears (Federació Balear d'Organitzacions en favor de les persones amb discapacitat intel·lectual)

FEAPS és una federació que treballa per millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat intel·lectual de Balears i de les seves famílies, apostant a més a més per l'ètica i la qualitat en la gestió dels serveis, com a mitja idoni per aconseguir-ho. Actualment està integrada per 19 entitats que gestionen una àmplia xarxa de centres i serveis.

Federació d'Entitats i de Serveis de Salut Mental de Mallorca

Federació que agrupa a 4 entitats de Mallorca que treballen en l'àmbit de la salut mental. L'objectiu de la federació és representar amb més força les importants necessitats d'aquest col·lectiu en l'àmbit sanitari, social i laboral.

foQua (Foro per la qualitat. Associació empresarial d'entitats sense ànim de lucre del sector de la discapacitat)

foQua és una associació empresarial d'entitats sense ànim de lucre que atenen a persones amb discapacitat. D'àmbit balear, la finalitat és promoure el desenvolupament empresarial, la innovació i la qualitat en el sector de la discapacitat. Actualment agrupa a 14 entitats.

REAS IB (Xarxa d'Economia Alternativa i Solidària Illes Balears)

REAS IB és una xarxa d'entitats que té com a missió fonamental potenciar l'economia solidària com un instrument que permeti el desenvolupament d'una societat més justa i solidària, caminant cap el desenvolupament sostenible i tenint present la interdependència entre economia, societat, medi ambient i cultura.

A les Illes Balears, REAS agrupa actualment a 13 entitats.

Entitat adherida:

Fòrum ONG de Menorca

Xarxa sense personalitat jurídica que agrupa a una sèrie d'entitats i organitzacions del Tercer Sector Social de diferents àmbits: social, formatiu, cultural, ecologista, associació de veïns... El Fòrum ONG's Menorca treballa de forma transversal per sensibilitzar a la societat menorquina i cercar vies de transformació social que millorin la qualitat de vida i el benestar de les persones.

Entitat pendent d'incorporació

PREDIF (Federació de persones amb discapacitat física).